BIBL. VRIJE UNIV.

26e JAARGANG No. 32 12 MEI 1951

DE REFORMATIE

WEEKBLAD TOT ONTWIKKELING VAN HET GEREFORMEERDE LEVEN

DIE UWE JEUGD VERNIEUWT ALS EENS ARENDS PSALM 103:5

Onder redactie van Prof. Dr K. Schilder. — Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Medewerkers: Ds F. A. den Boeft, Helpman; Ds E. T. v. d. Born, Amersfoort; Drs R. H. Bremmer, Zwolle; Ds J. van Bruggen, Assen; Drs D. J. Buwalda, Kampen; Prof. P. Deddens, Kampen; Ds L. Doekes, Hilversum; Ds D. van Dijk, Groningen; Ds J. Francke, Rotterdam; P. Groen, Rotterdam; Prof. B. Holwerda, Kampen; K. v. Huizen, Groningen; A. Janse, Breda; Dr P. Jasperse, Leiden; Ds B. Jongeling, Apeldoorn; Ds H. Knoop, Rotterdam; Ds J. Meester, Haarlemmermeer; Mr J. Meulink, Enschede; Drs H. M. Mulder, Kampen; Dr G. K. Schoep, Den Haag; A. Schilder, Den Haag; Ds H. J. Schilder, Utrecht; Ds J. Smelik, Groningen; Dr H. Smilde, Groningen; Ds J. P. v. d. Stoel, Grootegast; D. Stroo, Bussum; Prof. Dr C. van Til, Philadelphia, Pa, U.S.A.; Prof. C. Veenhof, Kampen; Dr G. Visée, Kampen; Ds C. Vonk, Schiedam; Ds F. de Vries, 's-Gravenhage; Ds D. K. Wielenga, Rotterdam; A. Zijlstra, Groningen.

Alle stukken bestemd voor de Redactie: Prof. Dr K. SCHILDER, Vloeddijk 14, Kampen; voor medewerkers: rechtstreeks aan hen of aan de administratie.

Adm.-adres: Oosterbaan & Le Cointre N.V., Goes. Tel. 2424 — Postrek. Nummer 406040 ten name van „DE REFORMATIE", GOES.

Abonn.: f 4.— per halfj., buitenl. f 10.— per jaar; losse nummers 20 cent, alles bij vooruitbetaling. Advertentiën: 20 cent per m.m.

INHOUD: Hoofdartikel: Hoe de Heilige Geest ons en onzen kinderen Christelijk onderwijs geeft, 1. — Gedicht. — Kerkelijk Leven: „Het" kan op duizend manieren. — Theol. Hoogeschool-dag. — Maria, de moeder Gods. — Vervolg ds J. Bosch. — Wachter, wat is er van den nacht? — Pinkstermarsch naar Babel. — Bijbelvastheid of zeefvastheid — Opvoeding en Onderwijs: Sexueele voorlichting in het gezin. — Op en om 't Kerkplein: Uniformiteit en pluriformiteit van prediking. — Zending en Evang.: „Evangelist" of „Zendeling"? — Boekbespreking. — Aan een jongeren tijdgenoot: Feest van „'t fijne puntje zien". — Gezinsleven. — Persschouw. — Kerknieuws.

HOOFDARTIKEL

Hoe de Heilige Geest ons en onzen kinderen Christelijk onderwijs geeft (I)

(Bij den Hemelvaartsdag en het Pinksterfeest)

1. INLEIDING.

De beginverzen van Psalm 78 (1—11) genieten onder het christenvolk een vrij groote bekendheid. Niet het minst zal deze bekendheid hieraan zijn te danken, dat deze Psalmverzen talloos vele malen dienst hebben moeten doen, om het goed recht van het christelijk onderwijs te bepleiten, en om den christen-ouders de noodzakelijkheid van de christelijke school op het hart te binden. Hoe menigmaal hebben onze vaderen zich door deze Psalmverzen laten bemoedigen en sterken tot den zwaren schoolstrijd, dien zij tegen het liberalisme en het opkomende socialisme hadden te voeren. Hoe dikwijls ook zijn deze verzen op ouderavonden, Unie-dagen en schoolvergaderingen gekozen voor de Schriftlezing bij de opening van de bijeenkomst. En hoe vaak worden ook thans nog deze Schriftwoorden gebruikt, om de propaganda voor de christelijke school te ondersteunen.

De lezer zal dan ook zeker begrijpen, dat het hier over het christelijk onderwijs gaan zal. Daar is het begin van Psalm 78 nu eenmaal, ik zou haast willen zeggen, een klassieke tekst voor. Daar komt nog bij, dat wij leven in een tijd, waarin het heusch niet overbodig genoemd kan worden, dat we ons nog eens aan de hand van dit Schriftwoord heel ernstig op ons christelijk onderwijs bezinnen. Want voor wie bij de Schriften wil leven, wordt het hoe langer hoe meer duidelijk, dat de hand over hand toenemende afval en verlating van de Schriften ook de christelijke school niet onaangetast heeft gelaten.

O zeker, we hooren nog wel steeds de oude klanken, die het góede recht van de christelijke school tegenover het kwáde recht van de openbare plaatsen. Nog zeer onlangs stond er in één der christelijke dagbladen een stukje [1]), waarin het verwijt van de voorstanders van de openbare school werd afgewezen, dat de christelijke school een schotjesgeest voorstaat en de eenheid onder ons volk in den weg staat. Tegenover het argument, dat de openbare onderwijzer bij de wet verplicht is, zich te onthouden van alles, wat de godsdienstige gezindheid van andersdenkenden zou kunnen krenken, werd terecht betoogd, dat zulk een neutraliteit niet bestaan kan. De openbare onderwijzer leeft en werkt en spreekt dus ook op school, uit het beginsel, dat hij aanhangt; hoezeer de man zelf het anders zou willen, hij zal tóch niet anders kunnen. Terecht wordt in dat stukje ook gezegd, dat de school een verlengstuk van het gezin is, en dat het onderwijs dus, wat de christelijke gezinnen betreft, in christelijken geest moet worden gegeven.

Maar toch noem ik dergelijke stukjes, hoe juist ze ook mogen zijn [2]), vandaag den dag verouderd. Verouderd, niet omdat het fout is, wat er in staat, maar omdat het voor vandaag niet meer voldoende is, wat er in staat. Want mag er een tijd geweest zijn, waarin het noodig was, uitsluitend tusschen de openbare en de christelijke school de antitheselijn te trekken, in deze tijden van verval en Woordverlating, van eenheid boven geloofsverdeeldheid en van valsche oecumeniciteit is die antitheselijn sinds lang dwars door de „christelijke" gelederen zelve heen gaan loopen. En daarvoor sluit men zeer beslist de oogen. Binnen het „algemeene christendom" weigert men zeer beslist, de antithese van de Schriften en de leer der Schriftgetrouwe belijdenis te stellen. En deze weigering staaft men met precies dezelfde argumenten, die men tegenover de liberalen en de socialisten weerlegt en afwijst. Wie opkomt voor een christelijk onderwijs „naar de voorzeide leer", die „in de kerk alhier geleerd wordt", krijgt prompt de oude liberale en socialistische verwijten, maar dan nu van christelijke zijde, naar het hoofd geslingerd. Wanneer ge een school wilt, die op de reine leer der Schriften naar Schriftuurlijk belijden gefundeerd is, dan wilt ge een school, die de schotjesgeest voorstaat en de eenheid van het christenvolk in den weg staat. De christelijke onderwijzer moet zich practisch verplicht weten, zich te onthouden van alles, wat de godsdienstige gezindheid van andersdenkende christenen zou kunnen krenken. Want op de christelijke school moet een christelijke neutraliteit in acht worden genomen, en dán zégt men opeens niet meer, dat zulk een neutraliteit niet bestaan kan! Over de kerk en over de Schriftuurlijke verbonds- en doopsleer kan de christen-onderwijzer niet meer spreken; hij zou immers andersdenkenden in hun gevoelens kwetsen! Komt bij de kerkgeschiedenis de Afscheiding [3]) aan de orde, dan kan de onderwijzer zich niet uitspreken over de vraag, of ds De Cock een scheurmaker was dan wel een reformator. Want „hierover wordt zeer verschillend gedacht", en de onderwijzer zou met het stellen en beantwoorden van de vraag naar de wáárheid eens anderen kunnen kwetsen! Neen, laat hij zich neutraal houden alsjeblieft, en laat de man maar zeggen, dat „het werk van De Cock onmisbaar was in de kentering, die de 19e eeuw te zien gaf", want „dat wordt alom toegegeven". De loffelijkheden des HEEREN in de geschiedenis van Zijn kerk moeten worden verzwegen; de duivel heeft er het woord „kentering" voor in de plaats gegeven, een geniale vondst van de satanische verdoezelings-politiek der antichristelijke gelijkschakelings-kleurloosheid. En een artikelenreeks, waarin het Barthianisme aan Schrift en belijdenis getoetst wordt [4]), wordt door een christelijk onderwijsblad geweigerd. Vandaag wordt in de christelijke school de algemeen-christelijke neutraliteit gepredikt, en wie voor dezen afgod niet wil buigen, kan rekenen op strijd en vervolging [5]).

En nu mag men nog heel vaak tegenover de openbare school zich op Psalm 78 beroepen, maar voor intern gebruik heeft men den werkelijken inhoud van dezen Psalm, zijn Schriftuurlijke, evangelische en klemmende boodschap, al lang verloochend. Want de algemeen-christelijke neutraliteit kán aan dezen Psalm geen recht doen. Daarom wordt het hoog tijd, dat we ons vandaag opnieuw aan de hand van dit Schriftwoord heel ernstig op den toestand in ons christelijk onderwijs bezinnen. Want die toestand is ernstiger, dan we misschien wel denken.

Welnu, in dit Psalmwoord lezen we, hoe de Heilige Geest aan ons en onze kinderen christelijk onderwijs geeft, en hoe Hij derhalve aan onze kinderen christelijk onderwijs wil zien gegeven.

2. KARAKTER.

In de eerste plaats leert dit Psalmwoord ons enkele dingen aangaande het karakter van het christelijk onderwijs, dat de Heilige Geest aan ons en onze kinderen wil geven.

En dan blijven wij met dit Psalmwoord wèl in de lijn van het zoogenaamde kerkelijke jaar, waarin wij ook den Hemelvaartsdag en het Pinksterfeest vieren. Want deze Psalm wil meteen ons leiding geven, opdat wij met een eerlijk en oprecht hart voor het aangezicht des HEEREN recht zullen laten wedervaren aan de hemelsche heerschappij van onzen Heiland, in het bijzonder over Zijn kerk, en voorts ook over alle dingen, alsmede aan de uitoefening van deze heerschappij op aarde door den Heiligen Pinkstergeest.

Deze Psalm immers kondigt zich aan als een onderwijzing, een leerdicht van Asaf. En nu weten we allemaal wel, dat Asaf dit lied geschreven heeft onder de drijving des Heiligen Geestes. In Matth. 13 : 35, waar het tweede vers van dezen Psalm wordt aangehaald, wordt Asaf de profeet genoemd, opdat wij toch maar goed zouden beseffen, dat deze Asaf niet een eigen „standpunt" ons komt mededeelen, of ons zoekt te winnen voor zijn eigen „visie", maar dat achter hem vandaag de Pinkstergeest der profetie aan het werk is, die met Zijn autoriteit de leer van dezen Psalm ons oplegt.

Een ander punt, waaruit blijkt, dat we hier met het Pinksterwerk des Geestes hebben te doen, is dit, dat héél het bondsvolk hier wordt aangesproken. O mijn volk, zegt Asaf, en hij vat hier oud en jong in het volk des HEEREN tesamen. Hij houdt hier geen jeugd-

[1]) Bedoeld is het artikeltje van den heer P. de Zeeuw J. Gzn, onder den titel: „Welke school?", verschenen in „De Rotterdammer" van Donderdag 19 April 1951.

[2]) Hoewel, wat te denken van een passage als deze in hetzelfde artikel: „Zeker, er zijn tal van Christenen, die als onderwijzer aan een openbare school proberen er nog iets van te maken. OVER HUN APOSTOLAAT SPREKEN WE NU NIET (Hoofdletters van mij, d. W.)"?? Is hier het eigen verweer tegen de doorbraak al niet mee ondermijnd?

[3]) De letter van het hier gesignaleerde symptoom van den algemeen-christelijken neutraliteits-geest is niet aan het onderwijs, maar aan de pers ontleend (N. Prov. Gron. Ct" van Donderdag 12 April 1951). De dagbladpers is gemakkelijker dan het mondeling gegeven onderwijs of de speciale onderwijsbladen door iedereen te controleeren.

[4]) De artikelen van dr C. Smits, tot brochure omgewerkt („Het Barthianisme in strijd met Schrift en belijdenis", uitgave van Oosterbaan & le Cointre N.V. te Goes), **nadat opname in het orgaan van de Ver. van Leeraren bij het Chr. Voorb. Hooger en Middelbaar Onderwijs was geweigerd.**

[5]) Te Rozenburg werd een geref. onderwijzer voor den rechter gedaagd op grond van beschuldigingen, die het punt in quaestie omzeilden. Er zijn ook andere gevallen.

kerk, en hij beperkt zijn onderwijs niet tot den schoolgaanden leeftijd. En ook negeert hij niet de jeugd, of spreekt hij over haar jonge hoofden heen alleen tot volwassenen en ouden van dagen. Neen, maar hier is onderwijs, dat ouderen èn jongeren tesamen aangaat: èlk, die Hem vreest, hoe klein hij zij of groot, wordt van dat heil, die weldaân, deelgenoot. Over ulieden èn over uw kinderen zal de HEERE den zegen vermeerderen door middel van dit onderricht (Ps. 115 : 13, 14). De jeugd zegge niet, dat de ouderen hier een lesje krijgen, en dat zij dus wel weer kan gaan spelen. En de ouderen zeggen niet: Wij zijn den onderwijsleeftijd reeds lang te boven; wij behoeven er niets meer bij te leeren. O mijn volk, de gansche kerk des HEEREN zal zich uit den mond van Asaf door den Pinkstergeest der profetie laten onderrichten.

Hoe immers zullen de kinderen der kerk dit onderwijs zich eigen maken, als de ouderen dit onderwijs niet kennen? Dan is bij voorbaat reeds de kerk verloren, en tot vreugde van den duivel kan de „kentering" der christelijke neutraliteit zich geruischloos voltrekken.

Neen, maar de óuderen zullen deze leer zich eigen maken, opdat zij bekwaam zijn, naar hun afgelegde belofte, hun kinderen in het opwassen hiervan breeder te onderwijzen en ook te dóen onderwijzen. En de kinderen zullen deze leer zich eigen maken, opdat zij aan hún kinderen deze leer weer door kunnen geven. God vordert, dat de naneef eeuwen lang, van kind tot kind dit onderwijs ontvang'. Want in de lijn der geslachten wil God de HEERE Zijn verbond verlengen, Hij wil Zijn waarheid nimmer krenken, maar eeuwig Zijn verbond gedenken.

Een volgende vraag, die beantwoord moet worden, is de vraag naar den inhoud van dit onderwijs. En al verder zal het blijken, dat we met dit Schriftwoord in de lijn van het kerkelijk jaar ons bewegen, wanneer we nu dit punt bespreken.

In vers 4 spreekt de dichter van de loffelijkheden des HEEREN, van Zijn sterkheid en van Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft. Die roemrijke daden, en de kracht, en de wonderen des HEEREN, die alle tesamen vormen de leerstof. Maar wat zijn dat anders dan de genadeweldaden, de wonderlijke verlossingen, die de HEERE heeft betoond en bewezen aan het volk van Zijn verbond, dat Hij om Christus' wil liefheeft? Wat is dat anders dan de historie van het verbond der genade, waarin de HEERE voortgeschreden is van kracht tot kracht, en van de één̆e groote verlossing tot de volgende, die nog grooter is en nog wonderlijker in de oogen van het bondsvolk? Wat is dat anders, dan de geschiedenis, die de HEERE Zijn kerk deed doorloopen, en waarin Hij Zijn kerk vergaderde en in stand hield, en haar beschermde tegen alle vijandschap, en haar uit allerlei benauwingen en verdrukkingen verloste? Wat is dat anders dan die historie van verlossing en reformatie, gevolgd door verslapping en afval bij het verbondsvolk, waarna de oordeelen en tuchtigingen des HEEREN als striemende geesels de ruggen van Zijn eigen kinderen pijnigden en straften, maar waarin de HEERE tóch weer om Christus' wil gedachtig was aan Zijn verbond. Zoodat wel telkens door bondsbreuk en afval en de daarna volgende oordeelen en gerichten de kerk als tot niet scheen te zijn gekomen, maar intusschen hield de HEERE strak het doel van al Zijn werken in het oog, en van stap tot stap kwam Hij toch nader tot dit einddoel. En er is geen tijd geweest, waarin de HEERE zich niet over Sion ontfermd heeft, en waarin Hij niet zichzelf Zijn zevenduizend getrouwen bewaarde, die de knieën voor de Baäls aller eeuwen niet hebben gebogen en de voeten van de goden dezer eeuw niet hebben gekust. Zie, deze historie van den lof en den roem over Gods voortgaande genadewerken, deze historie vormt de leerstof in de dagschool van den Heiligen Geest, waarin Hij ons en onze kinderen wil onderwijzen en wil onderwezen hebben.

Want zie dat nu maar in Psalm 78 zelf bevestigd. We mogen immers het begin van dezen Psalm niet losmaken van het verband, dat er bestaat met het vervolg van dit leerdicht. Nu, in het vervolg van den Psalm, hooren we den dichter die loffelijkheden des HEEREN, Zijn sterkheid en de wonderen, die Hij heeft gewrocht, vertéllen. Daar verhâált de profeet Asaf de verbonds- en kerkgeschiedenis van de groote wonderwerken der genade Gods. En het lijkt een eindeloos verhaal van telkens terugkeerende refreinen: verlossing en uitredding, maar bij het volk dan weer ongeloof en afval, en hierop bij den HEERE toorn en gerichten, en dan bij het volk weer wederkeer en bekeering tot de ontfermingen Gods. Maar al lijkt het een historie van telkens weer dezelfde herhaling, intusschen vorderde de HEERE met Zijn werk, en bracht Hij Zijn verbondsbeloften gaandeweg verder naar de vervulling. Want zie maar, de dichter begint bij Israëls verlossing uit Egypte, en gaat dan de geschiedenis door, om uit te komen bij de koningsheerschappij van David, dien man naar Gods hart. En telkens krijgt ge weer hetzelfde rijtje: verlossing, ongeloof en afval, oordeelen en gerichten, ontferming, wederkeer en nieuwe verlossing. Maar intusschen is het volk des HEEREN dan toch maar voortgeleid van Egypte tot het veilige wonen in Kanaän onder de geconsolideerde heerschappij te Jeruzalen van den priesterlijken tabernakel en het koninklijk paleis.

En het is niet voor niets, dat juist dit brok van de historie vermeld wordt. Het heeft zijn grondige reden, dat het geschiedverhaal begonnen wordt bij de geboorte van Israël als zelfstandig verbondsvolk; en het heeft zijn bijzondere oorzaak, dat de vertelling eindigt bij de aanvaarding van Davids koningsheerschappij onder de hoede van den priesterlijken dienst op Sion. Want die geschiedenis met uitgerekend dit beginpunt en even uitgerekend dit eindpunt ZIET SCHADUWACHTIG VOORUIT OP JEZUS CHRISTUS. Want we hebben al gemerkt, dat het 2e vers van dezen Psalm in Matth. 13 geciteerd wordt (vs 35). Welnu, ge moet Mattheus 13 maar eens lezen. Daar hooren we den Heere Jezus Christus Zijn gelijkenissen spreken. En in die gelijkenissen verkondigt Hij de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen aan Zijn discipelen en aan de schare. En in dát verband nu zegt Mattheus: Al deze dingen heeft Jezus tot de scharen gesproken door gelijkenissen, en zonder gelijkenissen sprak Hij tot hen niet, opdat vervuld zou worden hetgeen door den profeet Asaf is gesproken, zeggende in Psalm 78 vs 2: Ik zal mijn mond opendoen door gelijkenissen; ik zal voortbrengen dingen, die verborgen waren van de grondlegging der wereld.

Met andere woorden: als Jezus Christus onder Israël gelijkenissen spreekt, en Hij openbaart in die gelijkenissen de van oudsher verborgen geschiedenis van Zijn hemelsch koninkrijk, dan brengt Hij daarmee tot vervulling dat brok van Israëls historie, dat Asaf in Psalm 78 verhaalde. Wat er bij Asaf in Psalm 78

Gods Woort

Begint een water-loop wat modderich te vlieten,
Gaet hoger aen, indien ghy 't water wilt genieten.
En soo 't int midden oock is drabbich en onreyn,
Gaet boven opt gebrecht en drinkt uyt de fonteyn.
Begint men inde leer een mengeling te maken,
Soeckt wat voor uwen tijt de Vaders daervan
[*spraken,*
En dunckt u dattet daer oock niet is alst behoort,
Soo hout u aende bron van Gods beschreven Woort,
Daer condy 't aldersoets en claarste water halen,
Want God onfeylbaer is, maer menzen connen
[*dwalen.*

JACOB REVIUS.

nog Oud-Testamentisch aan ontbrak, dat komt Jezus Christus in Zijn gelijkenissen over het hemelsch koninkrijk Nieuw-Testamentisch aanvullen en afmaken en tot een volledig einde brengen. Datgene, waarvan Asaf in Psalm 78 de schaduw heeft geteekend, van datzelfde teekent Jezus Christus met scherpe trekken het van alle schaduwen ontdane lichaam. Het heldere en klare beeld van de hemelsche heerschappij van Davids grooten Zoon Jezus Christus staat in die gelijkenissen afgeteekend. En die hemelsche heerschappij heeft Hij verkregen als loon op Zijn kruisdood, waarin Hij door Zijn bloedstorting, het sparende bloed van het Paaschlam, de vergeving der zonden heeft verworven en een eeuwig leven heeft teweeggebracht onder Zijn genadeheerschappij.

En in Psalm 78 vertelt Asaf een brok van Israëls verbonds- en kerkhistorie, en Asaf begint zijn verhaal bij de uitleiding uit het diensthuis van Egypte, en Asaf eindigt zijn vertelling bij de troonsbestijging van den grooten koning David. Maar net zoo goed als Jezus Christus zelf in Israël gelijkenissen gebruikt heeft, om 'n helder en klaar beeld te teekenen van Zijn heerschappij in het hemelsch koninkrijk van God, precies zoo heeft reeds Asaf daarvan 'n gelijkenis geschreven, toen hij uitgerekend dát brok van Israëls geschiedenis vertelde. Want de uitleiding uit Egypte is de schaduwachtige gelijkenis van de verlossing uit het diensthus der zonde door den verzoenenden kruisdood van het ware Paaschlam. En de heerschappij-aanvaarding van den grooten koning David is de schaduwachtige gelijkenis van de hemelsche heerschappij van den verhoogden Christus, die op Hemelvaartsdag Zijn hemeltroon besteeg, en vandaaruit op het Pinksterfeest door Zijn uitgestorten Geest over alle dingen, maar bijzonder ten behoeve van Zijn duurgekochte kerk, de heerschappij begon te voeren. De groote heilsgebeurtenissen van Golgotha en Paschen, en van Hemelvaart en Pinksterfeest, zij zijn in den vorm van een gelijkenis de leerstof voor het onderwijs van Asaf. In dezen Psalm van Asaf geeft de Heilige Geest op Oud-Testamentische wijze een gelijkenis van de verborgenheden van het hemelsch koninkrijk, waarin Jezus Christus op Hemelvaart en Pinksteren de triumfale heerschappij aanvaardde. Men ziet, hoezeer we met dit Psalmwoord in den gang van het kerkelijk jaar zijn gebleven, en hoe deze Psalmverzen luide roemen van de hemelsche heerlijkheid van onzen Koning Jezus Christus en van het Pinksterfeest van den Geest der profetie.

Maar Asaf heeft het zelf ook al gezegd, dat hij dáárvan, van Hemelvaart en Pinksteren, een adventsverhaal wilde schrijven. Hij heeft het zelf gezegd in den aanvang van zijn lied, dat hij in een gelijkenis de heerlijkheden van de koninklijke heerschappij van Jezus Christus door den Pinkstergeest der profetie wilde openbaren. Ik zal mijn mond opendoen met raadselspreuken, met gelijkenissen, en ik zal verborgenheden, schaduwbeelden uitstorten overvloediglijk van oudsher. Asaf heeft ons van te voren met allen nadruk gewaarschuwd, dat hij zijn onderwijs aangaande de geschiedenis van het koninkrijk der hemelen in den vorm van raadselspreuken, van gelijkenissen zou geven. Denkt erom, mijn volk, gij grooten en gij kleinen, gij geloovigen mét uw zaad, wilt er wèl om denken, dat de Heilige Geest ZIJN christelijk onderwijs aan ons en aan ons zaad in den vorm van GELIJKENISSEN heeft gegoten, en dat dit het karakter van dit onderwijs is, dat het in GELIJKENISSEN wordt gegeven!

Welnu, dit roept direct een volgende vraag bij ons naar voren, dezelfde vraag, waarmee de discipelen in Mattheus 13 tot den Heere Jezus Christus zijn gekomen (vs 10): WAAROM SPREEKT GIJ TOT HEN DOOR GELIJKENISSEN? Zoo wordt het nu de vraag ook hier: O Asaf, o Heilige Geest der profetie, waaróm spreekt Gij tot ons en onze kinderen in GELIJKENISSEN?

Nu, dan zal op deze vraag wel hetzelfde antwoord moeten worden gegeven, dat de Heere Jezus Christus aan Zijn discipelen gaf. En dat eene, zelfde antwoord, dat kan kortweg luiden: Omdat de Heere Jezus Christus, en omdat ook Asaf en de Geest der profetie DE ANTITHESELIJN DWARS DOOR DE GELEDEREN VAN HET VERBONDS- EN KERKVOLK HEEN ZAGEN LOOPEN. De kinderen van Efraïm in Asafs dagen, en de Joden in de aardsche dagen van den Heere Jezus, en het „algemeene" christendom van tegenwoordig, zien de grenzen ánders loopen. De kinderen van Efraïm en de Joden en het „algemeene" christendom trekken zóó de lijn der antithese: hier is het bondsvolk, wij zijn het zaad van Abraham, wij allen met elkaar, van welke leer of belijdenis wij ook zijn, eventueel heelemaal zónder leer of belijdenis, wij heeten christenen, en aan den anderen kant van de lijn liggen de heidenen, de barbaren, de liberalen en de socialisten en de communisten (hoewel, zoo orakelt men dan tegenwoordig, bij vele liberalen en socialisten is een religieuse kentering te bespeuren!).

Maar de Heere Jezus Christus en Asaf en de Geest der profetie zien de scheidslijn van de antithese ánders liggen. Want zij allen zien BINNEN het verbondsvolk, BINNEN het gedoopte christendom, BINNEN de vereeniging van al die menschen, die samen christelijke scholen onderhouden, twee groepen. Asaf ziet Efraïm halverwege ómkeeren in den strijd, doch Juda ziet hij in den strijd volharden (vs 9, vgl. vs 67 en 68; zie ook verderop in dit artikel). En de Heere Jezus ziet Zijn discipelen, en aan de andere zijde ziet Hij de zich verhardende massa van het oude verbondsvolk. En de Geest der profetie ziet ook vandaag een Israël, dat naar het vleesch is, — een Israël, dat van de ware profetie zich afmaakt en de profeten doodt, en dat tegenover waarheid en dwaling een strikte neutraliteit in acht neemt, want men wil elkander in zijn heilige religieuse gevoelens niet krenken (religieuse teenen zijn nu eenmaal erg gevoelig), — een Israël, dat naar het vleesch is, dat naar de reine leer der Schriften niet meer vraagt, noch naar het trouw belijden, maar dat in valsch-oecumenisch drijven de doorbraak van de wèrkelijke antithese huldigt; en aan de andere zijde ziet de Geest der profetie dan óók vandaag een in getal steeds slinkend overblijfsel naar de verkiezing der genade, het Israël, dat naar den Geest is, — een groep, die in zichzelven ook niet best is, maar die door genade naar den Geest der profetie zijn leven richt, en die, met veel vallen en opstaan, het onderwijs van dezen Geest ter harte neemt, en het oor neigt tot de redenen van Zijn mond.

En omdat zij allen, zoowel de Heere Jezus Christus, alsook Asaf en de Geest der profetie, twee groepen zien BINNEN het verbondsvolk, dáárom spreken zij tot hen door gelijkenissen. Want aan de één̆e groep is het gegeven, de verborgenheden van het koninkrijk der hemelen te weten, maar aan de andere groep is dat niét gegeven, zoo verklaart de Heere Jezus in Matth. 13 : 11—17. Dáárom spreek Ik tot hen door gelijkenissen, omdat zij ziende niet zien, en hoorende niet hooren noch ook verstaan. Want er is een groote groep in dit volk, welks hart vet is geworden; ze hebben zich hij voorbaat verschanst in de christelijke neutraliteit; ze zijn bij voorbaat onverschillig en gevoelloos voor den inhoud van dit onderricht; ze zijn met de ware leer van den Geest der profetie niet meer te bereiken; ze hebben zich voor die leer volledig toegesloten. Maar opdat ze nu niet als blinden niet zouden zien, maar als zienden, en opdat zij niet als dóóven niet zouden hooren, maar als hóórenden, daarom wórden hun de verborgenheden van het koninkrijk geopenbaard, maar in gelijkenissen. Ze zullen daarom nóóit zichzelven kunnen excuseeren, om de blaam op God te werpen. Ze zullen daarom nóóit kunnen zeggen: De geestelijke achtergrond en de ware zin der gebeurtenissen is ons niet geopenbaard: God zelf heeft ons blind gelaten. Ze zullen nú nooit meer te verontschuldigen zijn, want God héeft hun de gelijkenis laten zien, maar zij hebben zelf niet willen kijken. En God héeft hun de gelijkenis laten hooren, maar ze hebben zelf niet willen verstaan. Ze hebben de neutraliteit, de verdoezeling en de verbérging der waarheid liever gehad dan de openbaring en de kennis der waarheid. Daarom worden zij prijsgegeven aan het oordeel der verblinding en der verharding.

Doch úwe oogen zijn zalig, omdat ze zien, en uwe ooren, omdat ze hooren; gij hebt door de werking des Heiligen Geestes àcht willen geven op den waren zin en werkelijken achtergrond van de historie. Uw oogen zijn ervoor geopend, dat sinds lang de antitheselijn dwars door de christelijke gelederen zelve heenloopt. In úw ooren klinkt het wéér vandaag, dat reeds in de dagen van Asaf de kinderen van Efraïm zich omkeerden, toen het op den strijd der antithese aankwam, en dat de HEERE daarom de tent van Jozef verwierp en den stam van Efraïm niet verkoos, maar dat Hij den stam van Juda heeft verkoren en den berg Sion, dien Hij liefhad. Voor uw oogen wordt het wekelijks geschilderd en voor uw ooren uitgeteekend, dat de HEERE het Israël, dat naar het vleesch is, verwerpt, en dat wij door het geloof, dat is door den Geest der profetie kinderen van Abraham mogen heeten. En u wordt het onophoudelijk voorgehouden, dat vanwege den afval en de Woordverlating, vanwege het propageeren van een valsche oecumeniciteit en van een alle belijdenissen overkoepelende eenheid, de antithese dóórloopt, dwars door alle christelijke gelederen heen. Gij zijt ervan onderwezen, te vragen, of Hendrik de Cock een scheurmaker was dan wel een reformator, en u is geleerd te verfoeien de christelijke neutraliteit van de antichristelijke gelijkschakelings-kleurloosheid, die De Cock onmisbaar (!) noemt in de kèntering, die de vorige eeuw te zien gaf.

Nu dan, gereformeerde lezers, gij hebt gelijkenissen gehoord, en gij weet ze; uw vaderen hebben ze u verteld. En gij hebt inzicht gekregen in het karakter van het christelijk onderwijs, dat de Heilige Geest geeft en wil gegeven zien aan ons en onze kinderen. En dat karakter is dit, dat er gelijkenissen worden gesproken. En die gelijkenissen willen bij ons en onze kinderen de vraag wakker roepen: O HEERE, schenk mij de verklaring; laat mij de diepe achtergronden zien van alle gebeuren door het Woordlicht van den Geest der profetie; leer mij verstaan de loffelijkheden des HEEREN en Zijn sterkheid en Zijn wonderen, die Hij gedaan heeft, en vandaag nog altijd doet; leid mij in Uw waarheid, leer ijverig mij Uw wet betrachten, opdat ik dit onderwijs niet verberge voor de kinderen en het doorgeef aan het navolgende geslacht.

Weet dan, dat gij zóó ook uw kinderen hebt te onderwijzen, en dat op de christelijke scholen de kerkjeugd zóó moet worden onderwezen. Dat wil dus zeggen: geeft uw kinderen niet weerloos prijs aan een onderwijs, dat christelijk-neutraal is, en dat de waarheidsvragen ontwijkt, omdat er met gevoelens en lange teenen rekening moet worden gehouden. Want de Geest der profetie vervloekt dat neutrale compromisgedoe, dat de gelijkschakeling van den antichrist in de kaart speelt. Want bij waarachtig christelijk onderwijs mag het niet genoeg zijn, dat de onderwijzer voldoende vakbekwaamheid heeft en dat zijn onderwijs technisch en psychologisch (!) goed verzorgd is. En ouders mogen niet tevreden zijn, als de rapporten van de kinderen maar mooie cijfers vertoonen, en de kinderen beloven het ver te zullen schoppen in de wereld, om dan verder, vanwege de hooggeroemde christelijke neutraliteit, maar op den koop toe te nemen het verdoezelen en verzwijgen van de loffelijkheden des HEEREN en van ZIJN sterkheid en wonderen, die Hij deed en die Hij ook vandaag onder de heerschappij van den verhoogden Heiland door den Geest der profetie in de kerk en in het koninkrijk wil werken. Wij zullen het NIET verbergen voor onze kinderen, en het óók niet dóen verbergen voor het navolgende geslacht, maar de roemrijke daden des HEEREN zullen aan hen worden doorgegeven.

Wij hooren in onzen kring de neutraliteit op de christelijke school nogal eens prijzen. Laten we maar blij zijn, zoo redeneert men dan zichzelf in slaap, dat althans de valsche leer inzake het verbond, de kerk, den doop, en de valsche belichting van de kerkhistorie aan onze kinderen niet geleerd wordt, maar dat er over deze dingen wordt gezwegen. Want we kunnen toch thuis best zelf wel de noodige aanvulling geven.

Maar om de vermijding van het één kwaad prijst men dan een èrger kwaad, waaraan men zijn kinderen blootstelt. Want wanneer men op school aan onze kinderen vertelt, dat De Cock en Schilder scheurmakers zijn, dán stelt men tenminste ántithese, en dan neemt men tenminste de geschiedenis van de werken Gods nog ernstig, al doet men het fout; dan is deze valsche profetie met de Schriftuurlijk belichte feiten te weerleggen. Maar wanneer men De Cock en Schilder géén reformatoren èn óók geen scheurmakers meer wil noemen, dan wordt de ántithese vervlakt en verdoezeld; dan worden de loffelijkheden des HEEREN verzwégen en verbórgen. Dan worden onze kinderen weerloos prijsgegeven aan de antichristelijke gelijkschakeling van de christelijke neutraliteit. Dan wordt den kinderen afgeleerd, naar argumenten te vragen. Dan zullen ze wit en zwart allemaal precies hetzelfde gaan vinden. Dan worden de kinderen DOM gehouden inplaats van WIJS gemaakt, om te onderscheiden tusschen goed en kwaad. Laat ons wèl inzien, dat een neutrale vriend gevaarlijker is dan een met open vizier strijdende vijand, en dat camouflage altijd geniepiger is dan een openlijke aanval. Holwerda heeft waarlijk wel gelijk gehad, toen hij in „De Reformatie" schreef, dat de situatie in 1948/50 (en 1951!!) veel en veel ernstiger en gevaarlijker is dan de toestand in 1944.

Geen grootere schade kunnen we bij onze kinderen zoo teweeg brengen aan het Pinksterwerk, dat de Geest der profetie aan het zaad van Gods verbond en aan de jeugd der kerk van den verhoogden Heiland wil verrichten. We zullen de getuigenis in Jacob en de wet in Israël voor ons en onze kinderen niet ontloopen. Dat is voor het vleesch wel een gemakkelijke weg, maar het staat gelijk met Psalm 78 en Mattheus 13 (en meer!) uit den Bijbel te schrappen. En voor het christelijk onderwijs is dat de dood.

Sappemeer. J. F. DE WEGER.

KERKELIJK LEVEN

„Het" kan op duizend manieren

Prof. J. J. v. d. Schuit schrijft in „De Wekker" een artikel, dat zich met ons blad bezighoudt, en een vraag stelt. We willen daarop met genoegen antwoorden. In de Pinksterweek met name.

We zullen het artikel op den voet volgen. De titel luidt: „Kan het ook anders?"

De aanvang is aldus:

> In „De Reformatie" van 21 April j.l. schrijft prof. Schilder een gedegen stuk onder den titel: „Goed Vrijgemaakt".
>
> Begrijpen wij den schrijver goed, dan wil hij aantoonen, dat niet hij, maar dat zij veranderd zijn, naast wie hij eens den kerkelijken strijd ook tegen de Christelijke Gereformeerde kerken gevoerd heeft. Ik kan zulk een positie verklaren.

Tot zoover het citaat. Misschien is er eenig misverstand aangaande de bedoeling van mijn artikel van 21 April. Dat ging voornamelijk over menschen uit onzen eigen „kring". Daar zijn wel eens van die „goedbedoelde conflicten van gelijkgezinden"; de één denkt, zei ik, b.v. over de politiek-van-het-oogenblik en over onze eigen politieke roeping-en-organisatie-voor-het-oogenblik soms anders dan de ander, en van beide kanten wil men elkaar dan wel eens verwijten: als jij niet ziet wat ik al zie (of nóg zie), dan ben je niet goed vrijgemaakt. Die haastige conclusie wou ik wegwerken. Natuurlijk raakt dit a l g e m e e n e gezichtspunt zijdelings en in consequentie ook de „synodalen" — laten we het dezen keer maar eens zoo zeggen, al is die benaming als aanduiding voor onze uitwerpers verkeerd, want ook ik ben synodaal. We zijn juist vrijgemaakt om weer goed synodaal te worden. De „synodalen", degenen die zóó h e e t e n, bedoelen we, hebben het goed synodaal-zijn juist verhinderd, door de synode een macht toe te kennen, die haar niet toekomt. Vandaar het allerminst als scheldwoord, doch als standpunt-typeerend woord bedoelde spreken van „synodo c r a t i e".

Wat prof. v. d. Schuit noemt: het voeren van den kerkelijken strijd tegen de Christelijke Gereformeerde Kerken (die destijds nog anders heetten, doch dien eersten naam gelukkig gewijzigd hebben) was i n h o o f d z a a k een poging, om duidelijk te maken, dat wij destijds een vrijheid bezaten (ook om Kuyper's meeningen te bestrijden), die ons op bepaalde punten in 1944 in een gansch sectarisch en benepen drijven (met effect van ongeoorloofde b i n d i n g e n) is afgenomen. N a 1944 is de positie grondig gewijzigd. Toen pas werd bindend, wat vroeger niet bindend was. De scheur is door die b i n d e r s getrokken, niet door ons. Ons „neen" tegen die binding was bevrijding van de kerken.

Prof. v. d. Schuit vervolgt:

> Wie gedwongen wordt bij synodale uitspraak te leeren, wat volgens zijn overtuiging in strijd is met Schrift en confessie, zal op laatst om der Waarheid wil genoodzaakt zijn den scheidbrief te geven.
>
> Maar wanneer hij een kerkelijk vaarwel toeroept aan hen, van wie hij bij de poort der „leergeschillen" afscheid nam, moet hij niet een andere poort openzetten, zelfs niet op een kier.

Tot zoover het citaat.

De laatste volzin noopt ons tot enkele kantteekeningen.

We vallen niet over een uitdrukking. Maar het kan zijn nut hebben, toch enkele verduidelijkingen aan te brengen. Welnu:

a) ik heb, geloof ik, in 1944, aan niemand een kerkelijk vaarwel toegeroepen. Het staat omgekeerd: ze hebben òns een „ge vaart niet wèl" en daarna een „vaarwel" toegeroepen. Heb ik ooit voor eenige kerk bedankt? Geen sprake van. De Acte van Vrijmaking — die ik heb voorgelezen en aanbevolen — wendde zich tot de kerkeraden (c.q. de classes). We hielden den band dus vast, want we waren geen dwazen, en heelemaal geen scheurmakers. Maar nog vóórdat de Acte van Vrijmaking (van verkeerde besluiten) en van Wederkeer (tot de altijd gegolden hebbende grondslagen) kon worden ingediend zei de synode, dat haantje-de-voorste tot de kerkeraden: ontvangt deze menschen niet als ambtsdragers, maar zendt ze weg. Dáár zaten dus de vaarwel-roepers. Niet bij ons. Ik heb nooit bedankt voor de kerk van Kampen. Die was wel „bezwaard" en noemde zich zelfs „bezwaard gedeelte" van de Geref. Kerk van Kampen. Maar de anderen zeiden: schorsen, afzetten, en ze maakten zelfs rumoer in een kerkgebouw om het preeken van een trouwen dienaar des Woords te verbieden. En later hebben de „synodalen" (zie boven: de niet-goed-synodalen dus) verklaard: Greijdanus en Schilder hebben zich van de Geref. Kerk onttrokken. Wat een openbaar onwaarheid spreken was. En bovendien een beetje komisch, want volgens deze redeneering zouden mijn gezinsleden nog altijd lid van hun gezelschap zijn. Toch hebben ze nooit ook maar de minste moeite genomen, om hèn te bezoeken. Het is goed, dit steeds weer vast te leggen. Dat is meer waard dan ettelijke pleidooien van advocaten der synodocratie kunnen opdiepen uit het terrein van „Wahrheit" dan wel „Dichtung".

b) Ik heb dus noch afscheid genomen, noch een poort gesloten, noch een poort opengezet. We hebben alleen maar de poort, die de anderen wilden dichtwerpen, open g e h o u d e n. De anderen zeiden: gooi de poort dicht voor candidaten, die leeren wat Hel, de Cock in Kampen leerde (sacramenten verzegelen geen inwendige genade, MAAR Gods beloften); gooi de poort dicht voor candidaten, die leeren wat Greijdanus leerde (in zijn bestrijding van de 1942-formules) en wat Schilder wil gaan leeren (die eerlijkheidshalve aan de kerken berichtte: ik zal aan die uitspraken me niet kunnen of mogen binden in mijn dogmatisch onderwijs); gooi de poort dicht voor wie blijven wil op het standpunt van vóór 1942. En toen die anderen de poort dichtwierpen, zeiden wij „h o u d z e o p e n. Want ze werpen nu uit, wie God niet uitwerpt, en ze binden aan een formulen-reeks, welke nergens ter wereld verder als criterium voor toesluiting dan wel opening der poort wordt erkend of gebruikt.

c) Wat nu dit al is 't maar „op een kier" openzetten van een andere poort betreft, prof. v. d. Schuit schijnt hier gevaren te duchten. Hij verwijst naar één pas-

OP EN OM 'T KERKPLEIN

Uniformiteit en pluriformiteit van prediking

Sedert eenigen tijd brengt Elseviers Weekblad kanselrapporten uit diverse kerkelijke denominaties. Preekverslagen van Remonstranten en van Nederlandsche Protestantenbonders, van Vrijzinnige Hervormden voor en dito Hervormden tegen de nieuwe kerkorde, van Hervormden van allerlei en van Gereformeerden van synodocratische gading, van Doops- en andersgezinden. Ze staan in de kolommen van Elsevier rustig naast en na elkander. Het papier is geduldig.

We zijn er ons goed van bewust, dat men met dergelijke verslagen van kanselboodschappen voorzichtig moet zijn. Kerkgangers hooren nu eenmaal altoos wat ze graag hooren willen en zeven, vaak zonder het te weten, hetgeen hun minder te pas komt, uit. De foto van een preek is in den regel sterk gestoucheerd. Zelfs mannen van het vak, als journalisten zijn, ontkomen daaraan dikwijls niet. Het beluisteren en verslaan van een preek vraagt een groote mate van congenialiteit tusschen de preek en den hoorder.

Edoch — de medewerkers van Elsevier zijn de eersten de besten niet. En tot dusver heeft geen der verslagen predikheeren van eenig bezwaar doen blijken en om rectificatie van het verslag van zijn preek gevraagd. Zoodat we vrij mogen concludeeren, dat de geboden kanselrapporten een groote mate van betrouwbaarheid hebben.

Men zou — uitgaande van de juistheid van de theorie van de pluriformiteit der kerk en van de pluriformiteit der waarheid — bij zoo vele preekverslagen uit zoo vele metereologische en theologische richtingen mogen verwachten een veelstemmig koor „veelkleurige wijsheid" te hooren verkondigen. Maar het treft, hoe bijna al die verslagen preeken één en denzelfden geest ademen. Het is, als men den geest dezer preeken beproeft, bijna alles koekkoek-éénzang. En men vraagt zich, constateerende deze uniformiteit van prediking, niet zonder verbazing af waarom toch al die menschen nog allemaal naar hun eigen kerken en kerkjes gaan? Ze hebben niets eigens, de preekers. En ze hooren dus niets eigens, de kerkgangers.

En de vrees bekruipt den aandachtigen lezer van Elseviers rubriek „De stem der Kerk", dat de gelijkschakeling niet alleen in vollen gang, maar reeds een voldongen feit is. De geestelijke gelijkschakeling dan. De organisatorische is daardoor voorbereid. De tijden en de gelegenheden zijn er rijp voor geworden.

Gelukkig de predikers, die iets eigens hebben, omdat ze niets eigens hebben, wijl ze verkondigen „hetgeen het oog niet heeft gezien, en het oor niet heeft gehoord, en in het hart des menschen niet is opgeklommen, hetgeen God bereid heeft dien, die Hem liefhebben", hetgeen „God ons geopenbaard heeft door Zijn Geest".

Gelukkige kerk, die, al heeft zij kleine kracht, het Wóórd bewaart.

Zij mag inderdaad verkondigen en hooren verkondigen de veelkleurige wijsheid Gods. D. E. C.